

FRANCUSKA LEGIA CUDZOZIEMSKA – SYMBOLIKA W ODZNAKACH REGIMENTOWYCH. Cz. I

Żołnierze to specyficzna grupa społeczna. Grupa, która z wielkim petyzmem podchodzi do chlubnych tradycji swoich poprzedników. Jak świat długi i szeroki, większość jednostek militarnych dba wielce o spuściznę i swoją historię. Nie wszystkie jednak są w tak szczęśliwej sytuacji jak Francuska Legia Cudzoziemska. Ta formacja, ze względu na swoją niezwykle bogatą przeszłość, w sposób szczególny podchodzi do spraw związanych z tradycją i symboliką. Te wartości wpajane są legionistom już od pierwszych, nieomalże, godzin ich służby. Każdy żołnierz Legii, bez względu na stopień i czas spędzony w jej szeregach czuje ciężar historii. Brzemie, które podjął się dobrowolnie dźwigać jest dla niego zaszczytem. Ten sposób rozumowania, a w konsekwencji, postępowania to jeden z elementów siły Legii. Jej spójności i niepowtarzalności. To właśnie, między innymi, pozwala jej mimo upływającego czasu, niezmiennie pozostawać w szeregach elity. Rzec by nawet można, w awangardzie formacji militarnych. Symbolika w Legii zawsze budziła wielkie zainteresowanie. Rozpalała wyobraźnię zarówno jej żołnierzy jak i ludzi zgłębiających wiedzę o niej. Prawdę powiedziawszy, Legia „prześlągnięta” jest symboliką. Jest ona obecna wszędzie i nie ma sposobu na to, aby z nią się nie spotkać. Począwszy od spraw najważniejszych a na drobiazgach, takich jak choćby insygnia i odznaki skończywszy. W gruncie rzeczy, nie sposób jest zastosować hierarchizację elementów dotyczących historii i tradycji Legii bo to wszystko, jest bardzo ważne. Tak więc, użyte przeze mnie wcześniej określenia nadające rangę poszczególnym sprawom są czysto umowne... Odznaki regimentów, bo im to właśnie chciałbym poświęcić słów parę, są sztandarowym wręcz przykładem właściwego podejścia do spuścizny historycznej. Ich symbolika jest prosta a przez to mocna i wyrazista, w przeciwieństwie do odznak, nazwijmy je, okazjonalnych, gdzie forma czasami może budzić uczucie lekkiego zagubienia lub przesytu. A zatem do rzeczy...

1-szy Regiment Cudzoziemski (1er Régiment étranger)

Zanim opowiem o symbolice tej odznaki, wspomnę nie bez kozery, iż jest to Regiment szczególny. To najstarszy oddział Legii, utworzony w 1841 roku. Z racji tego, był on zawsze uważany za bezpośredniego spadkobiercę tradycji tzw. „Starej Legii” a tym samym jej „Stróża”. Miejsce, w którym stacjonuje 1RE, garnizon Aubagne, zwane jest „la maison mère” (w luźnym tłumaczeniu – „dom rodzinny”). Tu znajduje się muzeum Legii Cudzoziemskiej. Tu też, przechowywana jest w specjalnej krypcie, relikwia Legii – drewniana proteza dłoni kapitana Danjou, bohatera spod Camerone. Tutaj również jest „voie sacrée” (święta droga), prowadząca do pomnika ku czci poległych legionistów. Tu mieści się również dowództwo Legii Cudzoziemskiej (COMLE). To ogromny багаż historii i związanych z nią symboli, a jednak udało się to wszystko zawrzeć w tak małej i dość oszczędnej formie graficznej jaką jest odznaka. Ma ona kształt rombu. „Losange” (romb – diament), to najstarsza i najczęściej spotykana forma geometryczna odznak we Francuskiej Legii Cudzoziemskiej. Na białym tle odznaki, centralnie, umieszczono krzyż św. Andrzeja w barwach Legii, zaś na nim, sylwetkę czarnego orła trzymającego dziobem i szponami zieloną żmiję. Owe symbole, to bezpośrednie nawiązanie do najchlubniejszej karty w historii Legii – Camerone. Krzyż św. Andrzeja to symbol ofiary, śmierci za wierność ideałom (przysiędze). Natomiast sylwetka orła i żmii – to symbole widniejące do dzisiaj w godle Meksyku.

1-szy Regiment Cudzoziemskiej Kawalerii (1er Régiment étranger de cavalerie)

Niezwykle „wdzięczna” odznaka. Owalna, klasyczna forma. Całość tworzy miłą dla oka kompozycję, która pomimo znacznej ilości elementów jest czytelna i nie stwarza wrażenia natłoku. Fundamentem kompozycji jest wieniec laurowy. Ten element nie wymaga specjalnej interpretacji, jest jasny i czytelny. Wszystkim wiadomo kto mógł być honorowany takim trofeum – tylko zwycięzcy. To nawiązanie do okresu gdy powstał ów Regiment. Rok 1921. Szeregi Legii zasilały rzesze rosyjskich

białogwardzistów, zazwyczaj są to kawalerzyści. Tchną oni nowego ducha i wzbogacą pole walki o element, do tej pory, legionistom nie znany – kawalerię. Jak wielce nowatorską i korzystną była decyzja utworzenia 1REC, pokażą w bardzo krótkim czasie, kampanie w Syrii i Maroku. Tak więc zwycięzcy. Następną „warstwą” odznaki to dwie skrzyżowane szable. Czy to wymaga komentarza? Wszak to kawaleria. Część centralna odznaki to tarcza promieniście podzielona na trzy części. U jej zwieńczenia umieszczono stylizowany siedmio płomienny granat Legii z cyfrą „1” w korpusie, czyli numerem regimentu. Każde z trzech pól tarczy jest innego koloru. Pola szczytowe mają kolory zielony i czerwony, czyli historyczne barwy Legi Cudzoziemskiej. Dolne pole jest koloru niebieskiego. Widnieją na nim symbol słońca i otaczająca go łacińska maksyma „*nec pluribus impar*”. Wspomniana maksyma jest dobrze znana miłośnikom historii. To dewiza Ludwika XIV, „Króla Słońce”. W swobodnym tłumaczeniu oznacza ona - „wywyższony ponad wszystko”. Pomimo patetycznego wydźwięku, faktem jest, iż 1 REC w pełni zasługiwał (i zasługuje) na posługiwanie się tą dewizą. Niebieski kolor pola jest logiczną konsekwencją użytej maksymy. To kolor sztandaru (chorągwi) Ludwika XIV. Do omówienia pozostały: napis na szarfie, która w formie łuku „spływa” od podstawy granatu i dwie daty pod nią umieszczone, 1635 - 1921. Napis na szarfie - **„Honneur et fidélité”**, to maksyma Francuskiej Legii Cudzoziemskiej – „Honor i Wierność”, która zastąpiła, w 1920, wcześniejszą **„Courage et Discipline »** (« Dzielność i Dyscyplina »). Data 1635 jest to moment powstania pierwszego regimentu cudzoziemskiej kawalerii w służbie Francji. Związane jest to z okersem panowania Ludwika XIII Burbon’a, ojca Ludwika XIV, wtedy to na jego żołąd przeszedł niemiecki regiment kawalerii - Régiment de Saxe-Weymar.

2-gi Cudzoziemski Regiment Spadochroniarzy (2ème Régiment étranger de parachutistes)

Jest to niewątpliwie najładniejsza odznaka regimentowa Legii Cudzoziemskiej. Taki osąd wydaje się ze wszech miar uzasadniony abstrahując od elitarnego charakteru tej jednostki. Odznaka ma bardzo atrakcyjny i rzadko spotykany kształt trójkąta równoramiennego, a właściwie jego najszlachetniejszej równobocznej formy. Już od czasów starożytnych (Egipt) uważana była ona za boską. Właśnie owe klasyczne, czyste kształty czynią ją tak atrakcyjną. W ten kształt został niezwykle zgrabnie wkomponowany relief przedstawiający smoka z Annam. Jego sylwetka to nie tylko symbol okresu, w którym powstawał i krzepł w boju 2REP – kampania w Indochinach. Śmiało można użyć takiej

interpretacji albowiem ten Regiment właśnie, jest prawowitym kontynuatorem chwalebnych dokonań wszystkich sławnych jednostek spadochronowych Francuskiej Legii Cudzoziemskiej. Począwszy od pierwszej spadochronowej kompanii Legii z 3REI, poprzez sławne BEP'y (1er, 2ème i 3ème Bataillons étrangers de Parachutistes) z Indochin, po 1REP (1er Régiment étranger de Parachutistes) z Algierii. Jest to również bezpośrednio nawiązanie do odznaki pierwszej spadochronowej kompanii 3REI, protoplasty legionowych jednostek powietrzno-desantowych. Symbol smoka z Annam jest tutaj w pełni uzasadniony, zważywszy na aktywność i niezwykłą waleczność żołnierzy tego Regimentu. Cyfra 2, w lewym rogu odznaki jest oczywiście numerem jednostki. Specjalnych wyjaśnień nie wymaga również, umieszczony w centrum kompozycji, dwubarwny, zielono-czerwony, prostokąt ze złotym siedmio płomiennym granatem.

13-ta Półbrygada Legii Cudzoziemskiej (13ème Demi-brigade de Légion étrangère)

Już na pierwszy rzut oka, ciekawa forma tej odznaki wyróżnia ją spośród innych. „13” to również jeden z bardziej zasłużonych regimentów LE. Pomimo, iż jest jednostką stosunkowo młodą, powstała jednak w 1940 roku, to jednak ma w swoim „życiorysie” bardzo ciekawe i wielce znamienne epizody. Umieszczony na białym tle błękitny Krzyż Lotaryngii, znak Wolnych Francuzów, przypomina o tym, iż nie kto inny jak tylko właśnie „13” była załącznikiem FFL (Forces françaises libres) – Siły Wolnej Francji, kiedy to po apelu Generała de Gaulle’a (18.06.1940), już 30.06. znaczna część 13 DBLE staje po Jego stronie. Ów krzyż to tak naprawdę symbol całej kampanii jaką odbyła „13” podczas II Wojny Światowej, której oczywiście początkiem był wspomniany rozłam. Potem był Narwik, gdzie walczyła ramię w ramię z polskimi oddziałami, Afryka, a w ’44-tym Włochy i Francja. Ciąg dalszy „wojennej tułaczki” Półbrygady to rozdział, który zaczyna się w 1946 roku i trwa aż do 1955-tego. To wielce znamienity i zarazem najkrwawszy okres w historii „13”. Symbolem tej heroicznej walki i ogromu poniesionych strat jest sylwetka orientalnego smoka, umieszczona u dołu odznaki. Oprócz wspomnianych, najistotniejszych, elementów, na odznace widnieją również – granat LE z wpisanym w korpus numerem „13” i umieszczonymi bezpośrednio pod nim monogramami - DLBE. Dwie główne sekcje odznaki, czyli Krzyż Lotaryngii i smok, oddzielone są zielono-czerwoną wstęgą. To symbol, element, rzec by można, stały. Tak jak wspomniany wcześniej granat i numeracja jednostki są

na trwałe wpisane we wszystkie odznaki regimentowe Legii. Powtarzają się bez względu na okres i jednostkę, występując bądź to razem lub przemienne.

4-ty Regiment Cudzoziemski (4ème Régiment étranger)

Z racji swoich korzeni, zwany także "Régiment du Maroc". Powstał bowiem w listopadzie 1920 roku, w Marrakeszu (Maroko). Fakt ten został upamiętniony podczas projektowania odznaki regimentu a symbolizuje go, znajdująca się na drugim planie odznaki, sylwetka minaretu największego marrakeskiego meczetu - Koutoubia. Ponad to, warto zwrócić uwagę na to, iż jest to następna odznaka o kształcie rombu... „4” jest regimentem, który jako jeden z nielicznych, przeszedł w okresie swego istnienia, największą chyba, liczbę transformacji. Począwszy od 1922 roku kiedy to 4RE przemianowano na 4REI, poprzez rok 1940 kiedy z rozformowanego regimentu tworzone „podwaliny” 11REI, 12REI i 13DBLE. 1941, to rok „reinkarnacji”. „4” jako 4DBLE walczy w Tunezji. Nawet w tak krótkim czasie, podczas toczonych walk, zafundowano temu bitnemu Regimentowi nową zmianę, przemianowując go na 1REIM. W 1943 zostaje ponownie rozwiązany a cały stan osobowy regimentu przechodzi do formowanego RMLE (Régiment de marche de la Légion étrangère). Zanim 4RE zakończy swój szlak bojowy, przejdzie jeszcze kilka decyzji administracyjnych, które będą zmieniały jego nazwy, likwidowały lub formowały na nowo. I tak, 1946 - ponowne formowanie, jako 4RE bierze udział w walkach na Madagaskarze (1947-51), 1951 – rozformowany a w 1955 – odtworzony w Maroku, bierze udział w wojnie w Algierii (1957-1964)... Burzliwe dzieje 4RE kończą się 1 września 1977 roku, kiedy to jego sztandar zostaje przekazany do RILE (Régiment d’instruction de la Légion étrangère) – Regimentu Szkoleniowego Legii Cudzoziemskiej, stacjonującego w Castelnaudary. 1 czerwca 1980 roku, regiment ostatecznie otrzymuje nazwę 4ème Régiment étranger (4RE) i od tego momentu staje się wyłącznie regimentem szkoleniowym Francuskiej Legii Cudzoziemskiej... Pozostałe elementy odznaki „4” są, wcześniej już wspomnianymi, stałymi symbolami występującymi na odznakach Legii Cudzoziemskiej. Siedmio płomienny granat z numerem regimentu, umieszczony w centrum jego korpusu i wstęga z barwami Legii...

Cdn...

Piotr Wieciński – Muzeum „Beret vert”

„STOWARZYSZENIE BYŁYCH ŻOŁNIERZY I PRZYJACIÓŁ LEGII CUDZOZIEMSKIEJ W POLSCE”